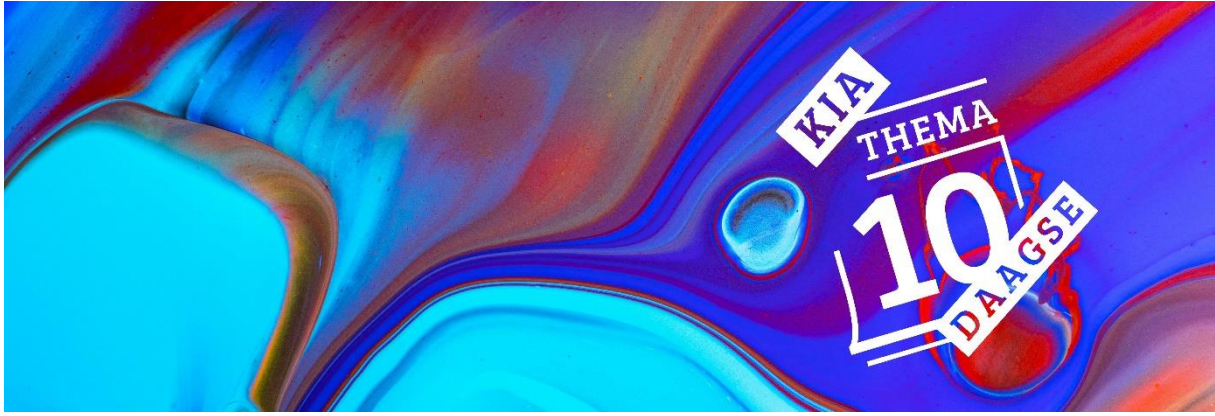

Thematiendaagse E-depot – de grenzen vervagen

Community archiving, een gelijkwaardige samenwerking

Stadsarchief Amsterdam

Maandag 25 maart

13.00 – 16.00 uur

Amsterdam

Verslag bijeenkomst

Samen met Ayesha Standar, Mohammed Mahdi en Jules Rijssen, drie partners uit de stad, hebben we tijdens deze bijeenkomst gesproken over het belang van 'community archiving' en wat hierin de rol van archiefinstellingen zou moeten of kunnen zijn. Ayesha Standar heeft in opdracht van het Stadsarchief samen met een aantal Amsterdammers met Aziatische wortels via het Instagram account [@adams.archief](#) vastgelegd wat voor hen 'Thuis in Amsterdam' betekent. Mohammed Mahdi is directeur van [El Hizra](#), centrum voor Arabische kunst en cultuur.

Het [archief van El Hizra](#), waaronder alle inzendingen voor de El Hizra Literatuurprijs van 1992 tot en met 2012, is ondergebracht bij het Stadsarchief. Samen wordt nu onderzocht hoe deze prachtige verhalen beter toegankelijk gemaakt kunnen worden, en hoe er nieuwe verhalen aan de collectie kunnen worden toegevoegd. Jules Rijssen verzamelt voor [Imagine IC](#) verhalen van buurtbewoners uit de Bijlmer. Het Buurtarchief Bijlmermeer bestaat uit de biografische archieven van verschillende bewoners van de Bijlmer. Het archief wordt door Imagine IC verzameld en door Imagine IC en het Stadsarchief samen met de bewoners toegankelijk gemaakt.

'Community archiving' is een term die door geen van de drie sprekers gebruikt wordt. Ayesha spreekt liever van storytelling in plaats van archiveren, en benadrukt dat de deelnemers aan Thuis in Amsterdam geen community waren, maar door het project wel een vriendengroep zijn geworden die nog regelmatig samenkomt. Mohammed benadrukt dat 'community' een door de gemeente bedachte term is die de laatste jaren opgeld is gaan doen. Mensen hebben er zelf vaak geen weet van dat ze tot een community behoren waar anderen ze deel van hebben gemaakt. Ook is er vaak sprake van informele groepen die niet gezien en erkend worden, en dus niet als community beschouwd worden. Jules spreekt liever over netwerken en relaties. Community is te rigide, mensen voelen zich (tijdelijk) onderdeel van meerdere communities. De verzamelbijeenkomsten van Imagine IC zijn altijd op basis van een thema (bijvoorbeeld recepten), en zoveel mogelijk intergenerationeel en niet etnografisch. Het gezamenlijke belang ligt in het zichtbaarder maken van de Bijlmer als netwerk van mensen en hun erfgoed.

Vanuit de deelnemers werd opgemerkt, dat 'community archiving' door directies vooral wordt ingezet als instrument voor verandering. Als archiefinstellingen vinden we dat we iets met 'communities' moeten doen, maar willen die communities wel iets met ons doen? Als community archiving een te vage term is, die vanuit archiefinstellingen wordt ingezet maar door partners in de stad niet wordt gebruikt, moeten we de term dan wel gebruiken? Moeten we het begrip niet loslaten en ons afvragen wat onze primaire taak is? Het unanieme antwoord daarop is dat archiefinstellingen een representatie willen zijn van hun verzamelgebied.

Maar wát willen we representeren, en kunnen we een aanzet geven tot het formuleren van kernwaarden die tot meer diverse, toegankelijkere en levende collecties kan leiden? Een aantal punten die ter sprake kwamen:

- Vertrouwen & toegankelijkheid. De onbekendheid met archiefinstellingen is groot, een eerste stap zou moeten zijn die bekendheid te vergroten (en pas daarna kunnen we de discussie over hebben vs helpen voeren). Het is belangrijk om in veiligheid en in je eigen taal je verhaal te kunnen doen.
- Vastleggen vs verhalen. Wat wordt beschouwd als een archiefstuk, en wie als de expert? Volgens Ayesha hanteren archieven een westers concept van vastleggen tov niet-westerse vormen van het doorgeven van kennis, bijv. in de vorm van dans of poëzie. Volgens Mohammed moet je je de term erfoegd eigen maken. Het proces van archiveren, van het delen van verhalen, van hergebruiken is minstens zo belangrijk als dat van het vormen van archief.
- Belang van identiteit: als je weet wie je bent en waar je vandaan komt, leeft dat makkelijker, zegt Mohammed. Het geeft hoop. Iets of iemand waar je trots op kunt zijn. Ook voor Jules speelt de vraag wie er onderdeel is van de geschiedenis van de stad, en wat de betekenis van een archief is.
- Waar zitten onze blinde vlekken, niet alleen in onze collecties, maar in onze organisaties? Waar gaat bijvoorbeeld het geld heen? Wie of wat voor archieven zijn er in onze collecties eigenlijk overgerepresenteerd, en hoe pakken we die overrepresentatie aan? Hoe spreek je de bestuurslaag aan?

Er is geen kant-en-klare aanpak voor het werken met groepen die hun erfoegd willen veiligstellen en levend houden. Belangrijke aanbevelingen zijn: durven je geld te herverdelen, langdurige samenwerkingen aangaan (daarbij helaas ook keuzes moeten maken, de keuze valt dan op partijen die graag willen samenwerken), super flexibel zijn qua tijd en inzet (het loopt NOOIT volgens plan), kritisch kijken naar overrepresentatie en de mechanismes die dat in stand houden (en omgaan met de weerstand die dat oproept), en iets maar zeker niet alles van de eigen professionaliteit loslaten.